

Szlakiem ofensywy niemieckiej na Zachodzie.

Do 21. czerwca upłynęło trzy miesiące od rozpoczęcia ofensywy niemieckiej na froncie zachodnim. W ciągu tych trzech miesięcy stoczono cztery wielkie i krwawe bitwy. Pierwsza z nich toczyła się pod

kawalerii. Podczas ataku niemieckiego pomiędzy Montdidier a Noyon, generalissimus koalicji musiał wystawić przeciw Niemcom 17 dywizji. Ogólna suma koalicyjnych dywizji piechoty na froncie zachodnim wynosi 189. Z tych, w czasie od 21. marca do 21. czerwca b. r., koalicja rzuciła do boju 177

pującego ataku Niemców przerwana została komunikacja kolejowa na równoległe do frontu biegnącej głównej linii kolejowej Arras — Amiens — Montdidier — Verberie — Ormoy, pomiędzy Boislanx a Dernancourt, oraz pomiędzy Moreuil a Pomfront. — Przerwanie tej linii oznacza poważną przeszkodę

Szlakiem ofensywy niemieckiej na Zachodzie: Zburzony fort Condé pod Soissons.

(Fot. Bufa)

Amiens, druga pod Ypres, trzecia na froncie Noyon Reims, zaś czwarta i ostatnia na froncie Montdidier Noyon w kierunku Compiègne. Francuzi i Anglicy bronili się mężnie i stawili Niemcom zacięty opór. Bitwa doszła do tak szalonych rozmiarów, iż trzeba było ponownie zarządzić przerwę, aby dać chwilę wytchnienia wojskom i przygotować nowe zastępy do boju.

O rozmiarach toczących się na Zachodzie zapasów świadczą wymownie następujące dane: W ciągu wielkiej bitwy na froncie Cambrai—St. Quentin—La Fère alianci rzucili do boju ogółem 75 dywizji piechoty i sześć dywizji kawalerii. Niemiecka ofensywa we Flandryi zmusiła aliantów do rzucenia do boju jeszcze 36 dywizji piechoty i dwóch dywizji kawalerii. Bitwa pomiędzy Aisne a Marną wciągnęła do boju 49 dywizji piechoty i pięć dywizji

dywizji piechoty i 13 dywizji kawalerii. Nie wliczono tu dywizji, włączonych w przerwach pomiędzy okresami wielkich walk.

Pomimo powiększenia kadr przez Amerykanów i Włochów, jak również przez kolorowe formacje francuskie, rezerwy francuskie zmniejszyły się znacznie.

Pierwsze trzy miesiące ofensywy niemieckiej na froncie zachodnim, obok wszelkich innych znacznych sukcesów, zmniejszyły w znacznej mierze używalność przez koalicję francuskich dróg żelaznych. — W bitwie zaczepnej Cambrai—St. Quentin—La Fère, wskutek szybkiego posuwania się naprzód Niemców, koalicja straciła podczas pierwszego natarcia kolej Roiset—Péronne—Chaulnes—Roye, która umożliwiała im do tej pory szybkie przemieszczanie wojsk pomiędzy rzekami Somme a Aisne. Wskutek postę

nie tylko dla operacji, prowadzonych w pośród angielskich i francuskich armii bojowych, lecz utrudnia również wystąpienie dywizji francuskich na angielskim głównym froncie bojowym. Poza tem owa bitwa zaczętna pociągnęła dla koalicji jeszcze i to następstwo, iż ważny dla nich trójkąt kolejowy Lamotte—Amiens—Boves, oraz linia kolejowa Amiens—Paryż, w odległości 5 do 15 km., znajdują się w strefie ognia artylerii niemieckiej.

W przeciwieństwie do powyższych strat koalicji, Niemcy odnieśli znaczne korzyści, pozyskując wiele linii kolejowych, które ułatwiają im znacznie dowóz wielkich posiłków na front bojowy. Jak widać z tego przeglądu, trzymiesięczna ofensywa niemiecka na froncie zachodnim przyniosła Niemcom poważne rezultaty, jakkolwiek okupione znacznymi ofiarami.

Szpital niemiecki w kościele w Braine.

Szlakiem ofensywy niemieckiej na Zachodzie:

W zburzonym torcie Certe pod Soissons.

(Fot. Bufa)